

سۆزێک بۆ خىلاڧەت

بالأوكر اولاى مالپه ري ناهي خهم

سۆزىك بۆ خىلافەت

نووسینی: مامۆستا کرێکار

نەخشەسازى: ئىسلامرەو

بلاوكردنەوەى: ئاھى خەم

ژماره: دوو

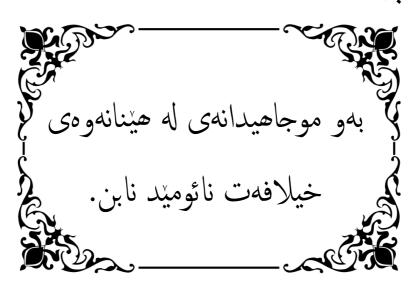
ساني: ۲۰۱۹-۱٤٤٠

سۆزىك بۆ خىلافەت

مامۆستاكريكار

پێشکەشە:

کرێکار

خسیلافه تی تیپه پر بوونی هه شتا ساله به سه رمانی سونبولی خسیلافه تی پیسلامی له پیسلامی له پیسلامی له پیسلامی او پیشد تانبولی تورکیا. که له به پیشدا سولاتان محمد الفاتح گرتی و کردیه پایته ختی پیسلام. ۱۶۵۳/۵/۲۹ کی زایینیدا سولاتان محمد الفاتح گرتی و کردیه پایته ختی پیسلام. خوی و توممه ت و خیلافه ته کهی وا چووه دلی روز تاواوه، که په گهر که شتی بازرگانی عوسهانی بچوایه ته به نده ره کانی جینه واو بوندوقییه ی پیتالیا، گهر سی مانگیش بهایاته وه که نیسه کان له ترس و شه رم و ریزدا و زهنگیان لی نه ده دا! بویه که سولاتان محمد الفاتح کوچی دوایی کرد پاپای روزما فه رمانی دا سی شه وو سی روز زهنگی خوشی له که نیسه کانی روزتا واوه لی بدریت.

هدفتهی دووهمی شوباتی ۲۰۰۶ هو له زیندانیکی ئینفیرادی ئۆسلۆدام. وهکو ئوممهته کهم ههتیووم و سالانی ۱۹۰۹ همان نهماوه شهریف پاشایهکی کورد سهفیری عوسمانی بینت له ستؤکهوّلم و بینت لهسهرم ههلّداتیّ!

 کارهساتی رمان و ئوممهتی سهر براوو ره نجی بی سوودی کاردانه وه عاتیفییه کان.. پاشان ره نجی هوشیارانه ی ئیام به نناو مهودودی و محمد ناسر رحمهم الله پاشان زیندان و خوینی ههزاران ههزاری وه کو سه یید قوتب.. ئینجا مهکرو پاشقولی هه نبراردنه قه نسبه کان!.. دواییش لاف اوه خوینی ئه فغان و مهندناو و جهزائیر..سهرباری هه موانیش شالاوی نوینی خاچپه رستان و شمللاتیتی ئه مریکا!

له زنجيرهي ياداوهريدام:

قۆناغى يەكەم: حەفتاكانە..

ویّنهی دهبه ریّک راچوونی چوار تهوژمی ژینه: سیّکس و ههستی نهتهوه یی و چینایه قلم و گهرانه و سهرخوّیه.. له ههر چوار لاوه بانگهیّشت و ئاماژه و سفرزی چرینه..

قۆناغى دووەم: پازدە سالىي دوايىمە..

سالانی ناسۆری بوونه..عهودانی دووی سهپانیکم، وهک ههڵۅٚ دابیّته مهڵۅٚ. شاراکان بخاته گهڕ. بهڵام داخم، لهملا مهڵۅٚکای دهم باکهی عهولهمهیهو لهولا وهزیر به فیتیکی موفتی تهزویر خهرمانهکان دهسوتیّنی

لهولا به پیمی پلانی ژیر، لهژیر ئالای سهلیبیانا، مهشقی شیرو پلنگی راوه، لای مهش قهساب شیرزاد بو پیست کهول دهکات، تا بیکاته دیاری دهستی بو دیوه خانی نه جیبزاده کانی دهوری بوش و بلیر.

قۇناغى سىيەم: بىست سالى دوا..

هیواوکسیه و سوینی جهولانه.. سووربوونه لهسه ر ئه و ئامانجه ی ده لیسی بنیاتنانی ئه صرامیکه، له ده شتیکی بیسرونی دوور به نهینی و له ژیر چاوی ئهستیره گهروکه چاوزه قه کانی سی ئای ئه ی !

ده نینی هانکه هانکی سوارچاکیکی سه رکه و تووی زورانبازیه کانی سپارتاکوسه و شیره کانی به خنکاوی خستو ته لاو چاوه روانی ئاماژه ی ئیمپراتوره ئازادی کاو رئیدا بینه وه، تا دار الاسلامه کاوله که ی چاکاته وه

خەلكى دەلىين شايانىتى و ئىمپراتۇرۇكاسەلىسىە رقىنەكانى دەوروبەرى دەلىين: نابىي و ناشىخ!

سۆزێک بۆ خىلافەت

7 . . ٤/٢/١٣-1 .

قۆناغى يەكەم (١)

سەرەتام بوو

له دوو رێيانێکی ژینێ..

پیش گۆلمەزى سۆزو ژیرى

ھەرزە بىرى..

دوور له کاریگهری بیرو

فەلسەفەي ھىچ دىدو دىنى..

لەسەر ەتاي

دیدی لیل و

سۆزى ويْڵ و

تين و تەوژمى لاويدام

دنيايەكى فراوانى

بي شوانييه!

پر جوانييه

له ناويدام!

ژنیش ژنهو

له تاويدام!

له پړ دهستې

له فوارهی ههست و حهزیکی سهرکهشا بووم.. تاوی دام: حمیفه نهبیته فهرهادی بو (شیرین) ی!

(۲) دیسان هیشتا سهرهتام بوو گړوگانی دلداری بوو تازه شوخیک به تهمام بوو سهرهتامه..

> دوور له (نه کهی) ههموو دینیّ! سهرهتاتکهی سهره(تام)ه..

> > كوردايەتىش بۆ ئالاى كورد..

شەپۆلى خۆى دىناو دەبرد..

بۆ بارزانى

درشت و وورد

بیری جام بوو!

۔ نهک ئهوهی وهک من نهمام بوو پیری سهد سال ۔

بۆ كورەى خەبانى خام بوو!
دەستىكى دى
لەسەرو گەردىم ئالا:
- ھەر فەرھادىكى بى وولات
بۆ ئافرەتى
كىان ببەخشى!
نەخشەو ئالاو دروشىى كورد
كەى دەنەخشى؟!
- بژى بمرە بۆ رزگارى
ژن (مى)يە.. نەك
گەمۋەو گەلۆرى دىدارى!
گەنجىش بۆ ھىواى مىللەتە
نەك بۇ يارى!

(٣)

وا دياره ئەم سەرەتايە سەرە خەتە! بۆ رێيازو بەردەبازو سەرەپەتە! ئەمجارەيان

لە جىنى دەستى بە ئەنقەستى

شاراوهي ئەو ديوو مەبەستى!

- قاقایه کی ترس و گاڵته

دەھات. دەتووت نركەي دێوه!

دەيووت: گەمۋە،

ئەمەي ئيوە

خەونى خێوە!

ئەمە شەرى دەسەلاتە

بۆ سەرمايەدارى شارە

يا بۆ ئاغاى ئەو دىو كيوه!

پلانی مەردوو لايەنىش

یا مۆرکی

یا خود مۆریکی

سایکس/پیکۆی ھەروا پێوه!

ئەمەي كوردىش

ختووكەى غىرەتى لاوە!

بۆ شەرەشۆقى ئاغەڵ و

پووشی (نەخوراو)ى سووتاوه!

ئەمەي ھەشە

ھەر قور بەسەرىيەو ھەشە!

پیلانی کابرای سور فلی شەبقە رەشە! سەيرى مێژوو سهیری کهن.. نزیک و دووری شۆړشى گەلان سپی و سووری ململاني و تیکچرژان و ھەموو شەرىك دەبەرىك راچوونى چىنە بۆ گۆرىنى باری ژیان و ئابووری نه پهیوهندی به دُلْداری و نه به گهل و نه به دینه!

(٤)

سەرەتايە سەرەتايەكى سەرگەرمى چەندو چوونە! گۆلمەزىكى رۆژانەيە و

ئاڵوگۆرى راوبۆچوونە!

سەرەتايە

يا لاى كورديش سەرە(تا)يە!

نیشانهی ویْلّی ریْگایه

يا يەتايە؟!

سەرەتاي دۆزىنەوەيە

يا وون بوونه؟!

له گەرمەي ئەم سەرسەدايە

بانگى مزگەوت!

ھاتە گۆرىن!

هي مەلايە!

ئەويش خزايە نێو كۆړێ!

به تەمايە

را بگۆرىن!!

مەلا دەڵێ:

- تەنھا دىنە

تاک پەروەردەي سەربەرزى كا

تاک سەر راست و

دوور له درۆو

دوور گزی کا..

دوور له هدموو شخیاندت و

دوور له زیناو دوور دزی کا..

- تەنھا دىنە

باوەشى پر سۆزى ژىنە

بانگەوازى خواوويستىيە..

- تەنھا دىنە

دەنگى زوڭانى ئازادى..

هیوای شادی..

بەلام داخم

ندما منارهو خيلافهو

سايەي دادى..

- بۆيە ويْلْين

بريـ ريـي ليک لا لووت وپەرتەوازەو

ھەموو ھەر (سەراب) دەكىلىن..

سەر راى ئەمەش

ھەندىك دەڭين:

دەبىٰ مزگەوت بروخىٰن و

دين جي ھێڵين!!

- مەلا دەڵێ:

ئەم دابر بوون و بەش بەشە بۆگەل و چىن

چۆن و ھەر چىن؟

دوای رمانی مناره بوو!

ئەمەش فىتى شەبقە رەشە!

له ئەندەلوس تاوەكو چىن

یهک دین و یهک دهسهلات بوو

دەيان دىدو

سەدان بىرى لە خۆ گرت و

دەيان گەل و

سهدان زمان و زارگوتن

ههموو خەلكى يەك وولات بوون!

تەقاويتى پىرەم<u>ى</u>ردو

شيري منال

ئەمرى رەسمى خىلافەت بوو

يێش ھەزار ساڵ!

بەلام ئەمرۆ

كوا عدمامدو منارهمان؟!

كوا جيهادو

كوا غيرەتى ئەمجارەمان؟!

+ ئەم مەلايە

شار هزایه!

ئەم قسانەي

سەرەتاي ھەستى رىگايە..

ئەم مەلايە

خاوەن دىنە!

گۆشە نىگا فراوان و

پشوو در ێژو گەشىبىنە..

ئەم مەلايە

بهم دينهيه، پێشهوايه!

به لام همی داخ

دەستى كۆڵە!

ھەم غەرىبەو دەورى چۆڭە!

باشە ئەدى

بۆ مەلاي دى

میچ دیدو رای وایان نهدی ؟!

دیاره مهلای ئاوا سهرن

ئەواتى دى، بىٰ زمانن..

يان كاسبى پاروه نانن..

لێرهو لهوێ و لهولا تریش

مهر مین و سهلامه تی یه!

خۆ ئەوانەى لاى ئەمانن تا دەمرن ويلى (ئەمان)ن!

تا دەمرن ھەر جاش مەلان و

كلكي كەرن!!

قۆناغى دووەم (٥)

> یهک سهده یه وولاتی مه گهورړو خانه! چی زیاد دهکات؟ ئهشکه نجه ی زیندانی بیرو

> > قەسابخانە!

جارى ئەوى سەركردەيە

يەك سەدەيە

دینی کورسی و

دنیاشی فهرج و گهدهیه!

خۆی و حاشىيەي دەلەوەرن

لەسەر گەلىش

جەللادەكان سەگى پاسن

ھەر دەورن..

ئەوانەش كە ھەڵەوەرن

میدیاییهکانی دهم شرن

ئەوانەي كە

غەبغەبەيان داكەوتووەو زمان لووسن.. به حساب ئەھلى پێنووسن.. ئا ئەوانەش كە چاو شۆرن ھەر ھەموو يٽري ھامانن.. رۆژ چۆنە؟ خۆ وا دەگۆرن! (راو ێژکار)و دەھۆل كوت و شاعرى دەورى سولتانن! (و هستای قسان و كۆڭەوارى دەستانن)! ئەو خەلكەشى كە دەيبىنى حەيەساون! زۆريان كۆيلەي بىٰ ئىرادەو بلْق و كەف و پووش و پهلاشي سهر ئاون! (ئىمەعە)ن و (١) تەسلىمى مۆنجى لافاون! ئا ئەوانەش

كه له مزگهوتا چهماون

مەلاكانىش

زۆريان ھەر گومان ليْكراون!

ئەوانى دىش

گێله پياون!

كەرو كونتىن!

كورد واتەنى: ئاو لايداون!

نەڭيىي: (قەينا

موستەزعەفىنى داماون!

ھەرچىيەك بن خۆ نويىژ ئەكەن!)

+ نا .. ئەمانە ھەم دىن كوژن

ھەم بۆ ھەوجار

یا مەقسەلە (۲)

ملى خۆيان درێژ ئەكەن!

باسی (کار)یان له لا بکه

نەوەك جيھاد

نەك خىلافە!

خۆ لە دىنەكەش گێژ ئەكەن!!

ئەم يىرانە

ههمووی مردووی سهرزهمینن!

ئەوانەي زىندوون

لهمان جيان!

له زيندانن

يان ھەڭاتوون يان لە چىيان!

زۆرىش ھەن لە بنى بىران!

له زنجيران!

رق ئەستوورن!

شوانيان مەبى

به رۆژى روون

پيستي شاي پاشا ئەگوورن!

که دهبینی له حهشمهتان

به پیل و لهپی زبری خو

پنی ده کهنن!

ئەوە چونكە لەم سەردەمە!

بۆ عەولەمە

بیره نەوتى ئەم عیراقە

بۆ تىكە نان

بو بیگه مان

وەكو گۆران بۆ كۆلبەنكىان

به بیٰ گۆړان!

. ب رر . بۆ ھاڭبيرتان

هەڭدە كەنن!! (٣)

قۆناغى سى يەم (٦)

هاتمه قوناغی رهنج و خوین

ديميت دوورى..

به دەر لەكات

به دهر له شوين

بی جوگرافیای، بی سنووری!

بەلام لە ناو ناخى منا

له نێو ژان و ئاخي منا

سايەي نوورى!

سهدان خهونم پيٽهوه دي

بييتهوه دی..

له خهویکا:

له جهنگهڵێکم زوٚر به سام

ھەر ھەڭەمووت

وێڵ و برسی

تاک و بیٰ چهک دهماتمه دووت!

له خەونى تر:

له (حهمرا) تاکو (تاج مهحمل)

بۆ ھەر شوينەواريک كە بووت

جي به جي سهرم هه ڵده گرت..

له ههر جییه که وهک عاشقی دهمپرسی که وهک عاشقی دهمپرسی هینند غهریب بووم خوم ده ترسام! تا یه کل ریبی نیشان دهدام ههزاران کهس به تهوسهوه پیمیان دهووت: عاشقه رووته تاکهی ویلی له دووی کالاوی با بردووت؟!

(V)

ئازیزه کهم ئهوی لهم باسه سهرکاسه ئهوانهن که پنیان وایه ئهوین و خوین و رهنجی مه سۆزی تاسه پنیان وایه بوونت بازیکی میژووه هیوای دیداری سهر له نویت خهونی نهزوکی زیندان و

ورینهی ژیر قهمر و ژان و سوّزی باسیکی پیشووه! ههشتا ساله

نهک تەپ و تۆز

تاويره بەرد

له گۆړو ناوى نيشتووه!

پٽيان وايه

دین ههر له کونجی مزگهوته میژووی دووره!

كەلەپور ە!

شیاوی ناو ههرد و بهرد و خهڵهوهتگایهکی ئهشکهوته!

چى پەيوەستى

بیری سیاسی و بیره نهوته؟!

ئەو دىندارەي سىياسى يە

ئەوى لەم باسە گەشبىنە

بیری نامۆ و

لاپەرىدە و

مەستى دىنە!

ئا ئەم شىينە

که سهرزارهکی بو دینه!

پەيۋەي سىاسىيەتمەداران و

گورزی قینه!!

+ ليٰ گەرىٰ با ھەر بريْسن

ئەمە تەونە!

فاک و فیکی

جادووگەرانى فيرعەونە

شەرى بانگەوازى خوايى و سىدارەيە

ئا ئەمەشىيان

که تینی قینی پرژاوی

ھەشىتا ساڭى ئەمجارەيە

ھەر بۆ مەفحى

ھەسىتى بوونى منارەيە!

بهلام ئيستا لهوسا زياتر

تۆ سونبولى

ئيسلامبولى

(A)

که ههرزه بووم

وام دەزانى

مەعشوق بىٰ عاشقى وونە

بوونی نۆش به بوونی منه!

ئىسىتا ھەر خۆم

بي ماندوو بوون و سرهوتن دوای سهد گلان و ئەنگوتن دوای زیندان و لەپپى كەوتن *هەر* لە دووى تۆ ديم و دەرۆم لەوساش زياتر پەرىشان و عەودانى تۆم! ھۆ فاتىحى قەد منارە وەرەوە بۆم ئەوى پەناى بە كەعبەشە ھێرشى قەشە دنیای لیٰ کردۆته خاچ و تەنانەت لە بەيتول حەرام له سيدارهي ئيبنوز زوبهيريش (٤) يى بەشە!! هۆ فاتىحى قەد منارە وەرەوە بۆم ئوممەتەكەت سەرى تەقى به زهنگی روّم!

گەرچى وونى گەرچى رەنگە له مهمله که تی دینوا بی! لە قولەي قاف يا له مه لديري كيوابي! يا لاي جني یان زیندانی ژیر گیژاوه کهی بهرمۆدا و له قولايي زەريا لوشىكى بى بنى! له مەركوى بى تهوهری عهزا و پرسهمی! بۆيە ويردى سەرزمان و مۆي زيندان و سونبولی (دیار)ی عهشقیکی ئەم باسەمى..

گەرچى بزرى

هێزي هزري

ئازيزه كەم

قەلاي عيززەتى خوا ويسىتى و سایهی بوون و ریگهی سهر بهرزی مردن و پٽيليکهي ريزي شهميدي و هیوا و ئاوات و تاسهمی.. تۆ كەشى ئازادى چيا و چەترى سوكنا و ھەناسەمى.. من به تۆم و تۆش لەم زەمانى عەولەمە پٽناسەمى.. بۆيە ھەر دۆزىنەوەشت میوای داده گەران لە دووت پەرستنە و ھێنانەو ەت

حهوت دهرمانه کهی جیهاده (٥)!!

يەراو يز ەكان

(۱) ئیممهعه: خه ڵکی بوده ڵهو بێ راو لاوازه که له نهبوویی خوٚیدا ههمیشه شوێن قهرهباڵغی خه ڵکی ده کهوێت و به ههموو کهس ده ڵێت له گه ڵتتدام! ووشه کهش که عهرهبییه ههر له (پنا معک)هوه هاتووه. پێغهمبهر ێلیالله علیه وسلم ده فهرموێ مهبنه ئیممه عه: (لا تکونوا امعه). ئهم ته علیماته بوو که ههموو کهسێکی ئوممه تی موسوڵمانی له سهر ههستی بهرپرسی پهروهرده کرد نه ک: (که چوویته شاری کوێران دهبێ دهست به چاووته وه بگریت)! یان (من له گه ڵ عام یان عام له گه ڵ من) یان (دهستێک نه توانم بیبپرم ماچی ده کهم) بوٚیه نیو ملیوٚن جاش له کوردی عیّراقدا له نیوان ساڵانی ۱۹۸۸-۱۹۹۰ دا دروست بوو!!

(۲) مەقسەللە: تەورىدى زۆر دەمپان بوو، بە دارى وەك سىدارەوە ھەلدەواسرا، پاشان تاوانبارەكەيان دەھىنا كە بريار بوو سەرى بە تەورەكە بېەرىنى، سەريان لە نىزوانى دوو تەختەوە لەسەر لا رادەگرت و تەورەكەيان ئازاد دەكرد تا بە توندى بىتە خوارەوەو سەرى كابرا بېەرىنىت لە شۆرشى فەرەنسادا رۆبسېيرى سەركردەى شۆرش بەم ئامىرە سەرى چل ھەزار دىندارى پى برى! لە كاتىكدا كە سىسەد ھەزارى ترىش ئامادەى سەربرىن كرابوون، بەلام باش بوو خيانەت لە رۆبسېير خۆى دەركەوت و ئەوان ئازاد كران و ملى رۆبسېيرىش كەوتە بەر مەقسەللەكەى خۆى. نوخشەش بىت لە تاغوتانى وولاتى مە.. ئامىن

(۳) گۆرانی شاعیر له شیعریکیدا به ناوی (له بنی بیرا) وینهی کریکاریک به شیعر دهکیّشیّت که له بنی بیریّکدایهو دهلّی:

تا ھەلكەنم رۆتىر دەچىم ھەى قىور بەسەر كۈرۈ كچىم بىۆ ئەو ھەوللەى بۆيان ئەدەم تىكەى ووشكيان ناگاتە دەم

منیش لیّم وەرگرتووەو کردوومەتە بیرە نەوت بۆ كۆڵبەنكیان کە کابرایەکی بەریتانی بوو تا ساڵی ۱۹۷۳ بڕی ٥%ی نەوتی کەرکوکی دەدرایه بەو ھەنجەتەی ئەو دۆزیویەتەوە.

هاڵبێرتانیش کوٚمپانیای گهورهی ئهمریکایه بوٚ بازرگانی نهوت، که دیک چاینی جێگری سهروٚکی ئهمریکا جوٚرج دهبلیو بوٚش بهڕێوهبهری راپهڕاندنێتی، که له ساڵی ۱۹۹۰ دا له پروٚژه ستهمکارانهکهی نهتهوه یهکگرتووهکان که ناونرا بوو نهوت بهرامبهر به خوٚراک بهشه دزی دیک چاینی ۳۴ ملیوٚن دوٚلار بوو (ئیندپێندت ـ ۲۰۰۲/۹/۱۵ نووسهر: ئهندریه کامبڵ) ئێستاش کوٚنتروٚڵی ههموو نهوتی عێراق دراوه به هاڵبێرتان. تهنها له شهش مانگی ٤-۲۰۰۳/۱۰ چوار ملیار دوٚلاری له بازرگانی نهوتی عێراق پهیدا کردووه! نوٚسهد ملیوٚن قازانجی هاڵبێرتان خوٚی بووه..

ئاشكرايه ئەگەر وولاتان نەوتيان تيدا بيت، عيراق خوّى لەسـەر نەوتە بوّيه پيّى دەلين دورگـەى نەوت (جزيره النفـگ) چونكە ١١%ى نەوتى سپيرى جيهانى تيدايه كە دەكاتە ٢٢٨ مليار بەرمىل نەوت!

(٤) له وعیززه تهی محمد الفاتحه وه بو نهم زه لیلییه یکه نهم و و له که عبه دا له و جیّیه یکه عبدالله یکوری الزبیری تیّدا نیعدام کرا، خاچی سه لیب هه لَده گیریّت و که نیسه له شاری نه حسای سعودیه دا زهنگ لیّ ده دات!

عبدالله یه کیّکه له ههره خواناسه کانی میّژوی ئیسلام. ئهو کاتهی له دایک بوو پیّغهمبهر یّلیالله علیه وسلم له خوّشیاندا ته کبیری کرد که گهورهش بوو، له خوّشهویستی خوادا گهشهو نهش و نهای ده کرد. جاری وا هه بوو که له سوجده یا له رکوع یا له قیامی نویّژدا ده بوو هیّنده ساکین و بیّ سرهوت ده بوو، بالّنده وایان ده زانی تاویّره به رده یان کوّته ره داره ده هاتن و ییّوه ی ده نیشتنه وه!

ئهم پیاو چاکه سالِّحهی پیّی دهلیّن (العائر بالکعبه) واته پهنا بردووی بهر کهعبه، لهسهردهمی حهججاجی سهقهفی دا له کهعبه سیّدارهی بوّ دانراو خنکیّنرا..ئیّستاش خوّزگه بخوازریّت بوّ ئهوانهی ئیعدام دهکریّن قهنارهکهیان داری خاچ نهبیّت

(٥) کورد که شتیکی زور لا به سوودو چاک بیّت، پیّی ده لیّت: حهوت دهرمانه. جیهادیش بو حهوت مهبهست ده کریّت وه ک: پاراستنی دین و رزگار کردنی دیل و پاراستنی پهیمان و.. هتد بی گومان خیلافه ته که که ئیسلام له حهوت دهرمانه کاریگهر تره.

ئاھى خەم

ماٽيەر

www.ahyxam.com

فهيسبووك

www.Fb.com/ahyxam

تويتهر

twitter.com/AhyXam

ئينستاگرام

www.instagram.com/ahyxam

ساوندكلاود

soundcloud.com/ahyxam

تێلهگرام

https://t.me/ahyxam